

Borrendünk megalakulása

Jeck Tibor alapító, örökös tiszteletbeli nagymester

A Badacsonyi Borrend megalapításának gondolata 1987-ben vetődött fel bennem. Az előzményekhez tartozik, hogy az OIV vagyis a Párizsban működő „Nemzetközi Szőlészeti Borászati Hivatal az 1987-es évet a Szőlő és a Bor Nemzetközi évének nyilvánította. Ennek jegyében az OIV 1987. október 31-re Rómában tartandó Szőlészek és Borászok Világtalálkozóját hirdette meg. A felkészülés időszakában a tagországok jelentős borvidékeiről tájékoztatókat kértek a szőlő és borgazdálkodás helyzetéről. Pályázni is lehetett „A Szőlő és Bor Nemzetközi Városa” megtisztelő cím elnyerésére. A pályázati szempontok értékelésében szerepet kapott a borvidék export bonyolításának nagyságrendje is. E jelentéseket az OIV szakemberekkel a helyszínen felülvizsgáltatta. Az ellenőrök tapasztalatainak, megállapításainak figyelembevételével járt el, amikor Elnöksége döntött a pályázati kérdésekben, hogy mely országok borvidégeit, településeit részesítik e nemzetközi elismerésben. Az OIV a Rómába tervezett „Szőlész Borász Világtalálkozó” közel egy hetes rendezvényét 1987. október 31-re összehívta, amelynek én is részese lehettem. A római tanácskozás jól szervezett rendezvényén a világ szőlő és borgazdálkodásának akkori helyzetéről gazdag ismeretanyagot és hasznos szakmai tapasztalatokat szereztünk. A magyar delegációból dr. Csepregi Pál és dr. Ásvány Ákos tartott Magyarország szőlészeti és borászati ágazatának helyzetéről egy-egy jól szerkesztett és összhangban lévő előadást. A népes nemzetközi hallgatóság érdeklődésével és tetszésnyilvánításával találkozott mondanivalójuk. A tanácskozások mellett a szervezők lehetőséget biztosítottak arra is, hogy a résztvevők megtekinthessenek néhány nagyobb borvidéki gazdaságot, ami a szőlőművelés és borászkodás szempontjából hasznosnak bizonyult. Mindkét ágazatban korszerűbb technikai eszközök használatát tapasztaltuk.

A rendezvények során, a szervezés minden területén a tájékoztatásban, az olasz előadók körében mindenütt találkoztunk a díszes talárt, köntöst viselőkkel, akikről kiderült, hogy a különböző borlovagrendek tagjai. Rendkívül jó benyomást keltettek bennünk megjelenésükkel, figyelmességükkel, a külföldiek iránti gondoskodásukkal. Különösen a borvidéki látogatásaink alkalmával tűntek ki a hiteles szakmai tájékoztatásukkal. Ismertetésük kiterjedt a táj kultúrájára, múltjára, hagyományaira is. Nekünk úgy tűnt, hogy ők a kulturált borfogyasztás zászlóvivői, elkötelezettjei! Tagjai- tekintélyükkel – hozzájárulnak a borvidék minőségvédelméhez, hírnevének elmélyítéséhez. Az érkező vendégeket mindig tisztelettel, kedvesen fogadják és hibátlan, jól kezelt tetszetős boraikat szakszerűen, meleg szívvel ajánlják fogyasztóiknak. Érződik a borvidék iránti szeretetük és magas fokú elkötelezettségük. Ahogy mindezt végzik, igazi őszinte marketing munkaként értékelhető. E benyomások alapján már ott érlelődött meg bennem és több magyar résztvevőben, hogy hazaérve hozzákezdünk a Borrendek létrehozásához. Meggyőződünk arról, hogy az ilyen szakmai egyesület emelheti a borvidék rangját, tekintélyét és növelheti forgalmát is, különösen az idegenforgalmi helyeken, ahol számos lehetőség kínálkozik a borászati termékek szakszerű népszerűsítésére.

A római rendezvény befejező, ünnepélyes szakaszában nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy átvehettem az OIV Elnökétől - Mario Fregoni professzor úrtól azt a dicsérő, elismerő

oklevelet, amely arról tanúskodik, hogy a Szőlészeti Borászati Nemzetközi Hivatal a Badacsonyi borvidék központját: Badacsonyt a Szőlő és a Bor Nemzetközi Városa cím viselésére jogosítja.

Boldogan hoztam haza az oklevelet, mert a településnek ez volt az első városi rangja, amit ráadásul nemzetközi szinten nyert el. E városi rang hazai elismerésére itthon még 17 évet kellett várni, mert a Köztársasági Elnök, csak 2004-ben emelte Badacsonytomajt városi rangra.

A szőlészek, borászok joggal büszkélkedtek azzal, hogy a szakma előbb vívta ki a „városi rangot” a településnek nemzetközi szinten, mint ahogy azt itthon a társadalmi viszonyok alapján megkapták. Ha összegezni szeretnénk az OIV. által meghirdetett Szőlészek és Borászok Nemzetközi Éve rendezvényének tapasztalatait, elmondhatjuk, hogy azokban az években a szőlőtermelés és borászkodás jelentős fejlődésen ment keresztül.

Számunkra a szorosán vett szakmaiságán túl a civil szerveződés terén is hozott változást 1987. Megjelennek itthon is a borrendeknek nevezett társaságok. Mi is megkezdtuk a Badacsonyi Borrend megalakításának előkészítését. Az akkori termelési viszonyok alapján több nagyüzem gazdálkodott a területen:

- a Badacsonyi Állami Gazdaság
- a Badacsony Mezőgazdasági Szövetkezet
- a Badacsonyi Hegyközség Szövetkezet

A célszerűség is azt diktálta, hogy az üzemek profilazonossága miatt a Borrendet e három gazdaság hozza létre. 1987. december 10-én kezdeményeztem a gazdaságok vezetőivel egy megbeszélést, ahol elmondtam római tapasztalataimat és vázoltam elképzeléseimet egy közös fenntartású Borrendi Szervezet létrehozására. A három gazdaság induláskor öt-öt fővel képviseltetné magát és egy főt vonnánk be a Balaton-felvidéki Szőlő és Bortermelők Egyesületéből. Így az alakuló létszám 16 főből állna össze. A Borrend egyik fő feladatát képezné a bor kultuszának és a borvidék hagyományainak ápolása, hírnevének védelme. Jelentős segítséget nyújthatna a marketing munkához is. Különböző helyeken, városokban-szakmai borbemutatók tartásával- a fogyasztók érdeklődését orientálhatná a badacsonyi borok fogyasztása felé. Közben a szőlőtermelőket is ösztönözni kellene a minőségi szőlőfajták telepítésére, mert a világpiaci igények is ez irányba tartanak. A turizmus terén kínálkozó lehetőségeket is jobban ki kellene használnunk. A Borrend segíthet a kulturált borfogyasztás terjesztésében, borkóstolók és borárverések tartásával, szüreti rendezvények bonyolításával stb. A vendéglátóipar felé is sok feladat vár még megoldásra: Mindenekelőtt a gasztronómia és a borfogyasztás szakszerű összhangjának, kultúrájának megteremtése,- a sommelier ismeretek bővítése, a borok szakszerű kezelése, a tárolástól a szervírozásig. Ilyen és ehhez hasonló feladatokban lehetne a létrehozandó borrendekre hosszú távon is számítani.

A megalakuláshoz pénzügyi alapokra is szükség van. Kellenek bizonyos termékek, eszközök, amiket meg kell tervezetni.

Az olasz példák is azt igazolták a látottak alapján, hogy a különböző rendek ruhái mind egyedi tervek szerint készültek. Tehát a talár, a köntös, a palást, a zászlók, az érem, az arany könyv, a borvidék kulcsa stb. tervezéshez és az induláshoz szükséges kellékek elkészítéséhez, beszerzéséhez- indítványoztam, hogy üzemenként 100.000 Ft-tal járuljunk hozzá.

A Borrend létrehozásával, vázolt céljával az induláshoz szükséges támogatás mértékével, az üzemi vezetők egyetértettek. Ez az állásfoglalás lényegében megadta az alapot ahhoz, hogy a Badacsonyi Borrend megalapításának előkészületeit, szervezési munkáit 1988-ban megkezdhessük.

A szükséges eszközök megtervezése és kivitelezése jelentette abban az időben – a legnagyobb gondot. A ruhák tervezését Dózsa Tamás iparművész vállalta el. Továbbá a ruházati anyagok kiválasztásánál nem kaptunk biztosítékot arra, hogy bővülésünk során lehet-e még ugyanazt a szint és minőséget venni majd. E kérdésben még a gyártó vállalathoz is eljutottunk, de garanciát nem kaptunk. Segítőtársaim: Varga Zoltán, Kiss Ervin, Lichtnecker Gyula, Németh István, Mezőssy Zoltán sokat tettek azért, hogy a Borrend megalakulhasson. Szakmai feladataik ellátása mellett végezték önzetlenül a szervező és beszerző munkát Budapest és Kismarton között. Segítségükkel jutottunk el 1988 novemberéig, amikor megállapíthattuk, hogy a Borrend megalakulásához a szükséges ruházati kellékek, eszközök, anyagok rendelkezésünkre állnak. Így az alakuló közgyűlést 1988. december 13-ra Rizapusztára összehívtuk. A kastély épületének belső felújítása is elkészült, hogy a borrendi összejövetelek működési feltételét biztosítsa.

Az üzemek javaslata alapján a 17 főből az alapító közgyűlésen megjelent 14 fő, míg 3 fő bejelentette távolmaradásának okát. A résztvevők megtárgyalták és elfogadták az alapítással együtt járó 6 napirendi pont előterjesztéseit. Az alapszabályt egészítették ki azzal, hogy a távol maradó 3 fő, ha 1988. december 31-ig a megválasztott tisztségviselők előtt leteszi az esküt, és felavatásra kerülnek, úgy ők is az alapító tagokká válhatnak. Ez akkor december 20-án megtörtént.

A Vinum Vulcanum Badacsonyi Borrend Alapító tagjai:

1. Jeck Tibor
2. +Józsa János
3. +Ferencz Kálmán
4. +Kozári Géza
5. +Kiss Ervin
6. +Ács János
7. Varga Zoltán
8. Lichtnecker Gyula
9. Mezőssy Zoltán
10. Lamport Józsefné
11. Németh István
12. Kulka Gábor
13. +Szabó István
14. Tuffner József
15. Zsoldos Zoltán
16. Dr. Mohácsi Ferenc
17. Szita László

A megválasztott tisztségviselők névsora:

Elnök, nagymester:	Jeck Tibor
Alelnök:	Józsa János
Alelnök:	Ferencz Kálmán
Szakmai titkár:	Lichtnecker Gyula
Ceremónia mester:	Kiss Ervin
Főpohárnok:	Kozári Géza
Gazdasági felelős:	Szabó István

Ellenőrző-bizottság elnöke:	Mezőssy Zoltán
Ellenőrző-bizottság tagja:	Németh István
Ellenőrző-bizottság tagja:	Lampert Józsefné

A közgyűlés első zászlós borává a minták közül az 1986-os évjáratú szürkebarátot választotta ki. A közgyűlés végén került sor az avatási szertartások lebonyolítására, ahol a jelenlévő 13 fő eskütételére, felavatására került sor.

Befejezőként dr. Nagy János Csaba a Tapolcai Tanács VB. Hatósági osztályvezetője- aki a felügyeleti szerv részéről részt vett az alapító közgyűlésen- gratulált a megválasztott tisztségviselőknek és a borvidék érdekében kifejtendő munkához sok sikert kívánt.

Az alapító közgyűlés a megválasztott elnök- nagymester zárszavával ért véget. A megalakult Borrend ezt követően hamarosan megkezdte munkáját.

1989. első negyedében Szombathelyen, Szentgotthárdon, Körmenden a kulturált borfogyasztásról tartottunk előadásokat, amit borbemutatókkal kötöttünk össze. E jól sikerült rendezvényeken felbuzdulva a győri vendéglátókkal együttműködve folytattuk tevékenységünket „Badacsony bemutatkozik” címmel.

Rendezvényeinknek itt is jelentős számú résztvevője volt. E badacsonyi borvidéki rendezvényeknek- a helyi szervezők szerint -nagyon jó visszhangja volt, amit mi itthon az adott helyeken a forgalom illetve a rendelések emelkedésében mérhettünk le. Mi már közreműködői és alapító tagjai voltunk a Magyarországi Borrendi Szövetség megalakulásának. Működésünk híre gyorsan terjedt. Több helyről kerestek fel bennünket, hogy tapasztalataink alapján nyújtsunk segítséget borrendjük megalakításához. A tapasztalatok figyelembevételével a szervezés is gyorsabbá és egyszerűbbé vált, valamint sok felesleges utat meg lehetett takarítani a már kipróbált úton.

1989-ben Mezőssy Zoltán révén már külföldi kapcsolatba kerültünk az Eisenstadt-i Szőlő és Borászati Szakiskolával, akik meghívtak bennünket a Márton napi rendezvényükre. Ez a program emlékezetes maradt számunkra, mert a Márton-napi ünnepi programmal itt találkoztunk először. Megjegyeztük és mi is meghonosítottuk Szent Márton napjának köszöntését, ünneplését. Ugyanis a régi népi hagyomány szerint Szent Márton éjszakáján válik a must borrá. Már a középkorbeli Borlovagrendek is ezen a napon kóstolgatták az új borokat. Kevés szakma mondhatja el magáról, hogy ilyen hosszú múlttal, történelmi hagyományokkal, külsőségekben is megjelenő működő szervezet áll mögötte és vigyáz hírnevére. Mi is ennek a folyamatnak a részesei lettünk. Miután a bor szinte egyidős az emberiséggel, a Bibliában is 450-szer fordul elő a „bor” szó használata, ezért azt Istentől

eredendőnek tekintjük. Utalok itt a görög és római mitológiára és arra, hogy a szőlő, a bor az emberiség számára ma is fontos termék. Sajnálattal kell azonban megjegyeznem, hogy országunkban és itt is jelentős mértékben csökkent a szőlőterületek nagysága. E kedvezőtlen tendencia mellett a borfogyasztás kulturális színvonala az utóbbi időben emelkedik, és lassan oda jutunk, hogy az itthoni termelésből nem tudjuk fedezni a hazai igényeket.

A bor birodalma óriási! Végig kísérte egész történelmünket az államalapítástól, napjainkig. Ismerjük el, hogy látványra is mennyivel kellemesebb egy pohár aranylóan csillogó, egészséges jó illatú bort fogyasztani, mint egy sokszor gyanús, ködös klórozott vizet inni. Azt már nem is kell külön hangsúlyoznom, hogy a mértékkel – ebédhez, vacsorához-fogyasztott egy-két pohár bor hozzájárul egészségünk megőrzéséhez! Történelme során az ember már sok mindent feltalált, de a bornál különb italt – véleményem szerint- még nem tudott produkálni. Bizonyosságul játszunk el a gondolattal és idézzünk fel egy 6 puttonyos tokaji aszút vagy egy 2010-es évjáratú nagy aranyérmes Badacsonyi Szürkebarátot és Kéknyelűt, vagy egy 2005-ös Egri bikavért Tümmere Vilmos pincéjéből, vagy egy 2011-es évjáratú Badacsonyi Rózsakő bort, ami Kutató Intézetünk új fajtája. A felsoroltak fenséges italok!

A bor jó feltételeket teremt a társas együttlétekhez. Kellemes közérzetet, közlékenységet biztosít. A bor emeli a személyiségtudatot, inspirál és ihletet ad. Valószínűleg ez az ihlet volt hatással Eötvös Károlyra, amikor párhuzamot vont az asszonyi szív és a boroshordó között, amikor azt írta: „Mindegyik elbódít, de gyönyört is nyújt, ha kóstolsz belőle. De csínján bánj mindkettővel, mértéket tarts mindkettőben, mert különben bele fogsz veszni mindkettőbe.”

A bort ízlelni, élvezni, szeretni kell, mert az testet, lelket üdítő elixír! Amennyiben azt mértékkel fogyasztjuk!

A borrend a gasztronómia és borfogyasztás helyes kapcsolatán keresztül kíván hatni a társadalom tagjaira az egészséget szolgáló fogyasztási szokások kialakításában!

Az első évben a jól sikerült, lendületes munka után jött egy nagy megtorpanás. A rendszerváltás következtében 1990-től kezdődően összeomlott a KGST piac, megszűntek, átalakultak az alapító üzemek. A nehéz gazdasági viszonyok mellett törekvésünk azokban az években arra irányult, hogy szervezetünket megőrizzük, átmentsük, amíg az átállás befejeződik. A szervezet fenntartásához dr. Marillai Vilmos tagtársunktól kaptunk jelentős támogatást, segítséget, amire most is hálásan gondolunk vissza. Mi ebben az átmeneti időben a tagépítéssel foglalkoztunk, hogyha majd a helyzet konszolidálódik és ránk köszönt egy jobb korszak, akkor a borkultúránk ápolásához többen legyünk olyan borlovagok, borbarátok, akik a nehéz időszakban is kitartottak egymás mellett, a szervezet céljainak megvalósítása érdekében.

Hiszem és vallom, hogy az a barátság, amelyet az emberiség több ezer éves itala, a bor köt össze az hosszútávon fenn is marad. Ehhez csak egy szervezetet kellett létrehozunk és annak borászati kultúráját, céljait ápolnunk.

Ez a szervezet a Vinum Vulcanum Badacsonyi Borlovagrend, amelynek jelenleg 100 rendes és 246 tiszteletbeli tagja van!

Őszinte szívvel remélem, hogy munkánk eredményeként hozzájárulunk ahhoz, hogy a Badacsonyi borvidék imázsa régi fényében ragyogjon ismét.